

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

7. An Episcopus ex licentia Superiorum possit uti facultate hujus Decreti cum Regularibus exemptis? Et quid dicendum est, si facultas absolvendi, aut dispensandi, quæ non est in immediato Religionis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

300 Tract. III. De Potestate Episcoporum,

Episcopi, quod videtur significare illud verbum, Episcopis inferioribus.

§. An verò Eminentiſſimi Cardinales in Eccleſiis titularum ſuorum, comprehendantur in hoc Decreto ſub nomine Episcopi, negat Bonacina de Cenſur. diſp. 7. quaſt. 5. punct. 1. num. 7. ſed vide me ipſum in 5. parte tract. 2. Reſol. 59.

Quæ nunc inuenitur in tom. 9. tr. 7. Ref. 37. & in alio §. ex Ref. eius annot.

RESOL. VI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes iuriſdictionem ordinariam, etiam nullius Diœceſis, gaudeant facultate abſoluendi, & diſpenſandi ex Concilio Tridentini ſell. 24. c. 6.

Et an Capitulum Sede vacante habeat facultatem diſpenſandi, & abſoluendi conſeſſam Episcopo?

Et docetur ſupradictam facultatem competere etiam Superioribus Regularibus circa ſuos ſubditos. Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Ref. 2. 11.

Sup. hoc lege doctrinâ præcedentis Ref.

§. 1. Negatiue reſpondet Gratianus in diſcept. ſo. reſ. cap. 441. num. 2. Toletus lib. 1. cap. 83. num. 5. Aragon. in 2. 2. quaſt. 88. art. 12. Suarez in 3. part. tom. 4. diſp. 30. ſell. 2. num. 6. & tom. 5. diſp. 41. ſell. 2. num. 7. Ledefina in ſumma tom. 2. tract. 1. c. 6. poſt conſul. 2. diſc. 1. & alij.

2. Sed affirmatiuam ſententiam docet Henriquez lib. 6. cap. 16. num. 1. Flores de Mena var. reſol. lib. 3. quaſt. 24. num. 18. Auila de cenſ. part. 7. diſp. 10. dub. 10. Sanch. in ſum. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 5. Duardus in Bulla Cœna lib. 3. §. 2. quaſt. 8. num. 55. Moneta de commut. vltim. volunt. cap. 5. num. 455. Sigifmundus à Bononia tract. de elect. dub. 51. num. 8. & alij aſſerentes, facultatem, quam habent Episcopi abſoluendi à cenſuris, & diſpenſandi ſuper irregularitate occulta, &c. ex vigore Concilij Tridentini competere etiam alijs Prælatibus habentibus iuriſdictionem quaſi Episcopalem; vnde puto vtramque ſententiam probabilem eſſe.

Sup. primo huius §. infra in tr. 5. Ref. 19 & 20.

3. Notandum eſt etiam hîc obiter contra Bonacina de cenſ. diſp. 7. quaſt. 5. punct. 1. num. 6. & Altherium de cenſ. tom. 2. diſp. 8. de ſuſpenſ. cap. 3. ver. ex eodem, Capitulum Sede vacante habere facultatem diſpenſandi, & abſoluendi conſeſſam Episcopo in dicto loco Concilij Tridentini. Ita Sanchez de matrim. lib. 8. diſp. 2. num. 10. Garſias de benef. part. 7. cap. 11. num. 21. Beja part. 4. cap. caſ. 37. Sayrus in clauſ. Regia lib. 2. cap. 11. num. 84 & alij. Sicut etiam contra Amendarium in addit. ad recopil. leg. Nauarr. lib. 1. tit. 18. leg. 7. de irregularitate, num. 50. Garſiam dicto cap. 11. num. 13. & 20. Ledefinam vbi ſupra, poſt conſul. 20. diſc. 3. Suarez, & alios, dicendum eſt ſupradictam facultatem competere etiam Superioribus Regularibus circa ſuos ſubditos. Ita Henriquez loco citato, §. 8. & lib. 7. cap. 25. ſell. 2. Rodriguez tom. 1. quaſt. 61. art. 9. Molina tractat. 3. diſp. 61. num. 4. & 5. Sanchez vbi ſupra, numer. 7. Vecchius in praxi Nouitiorum diſp. 9. à n. 4. & alij.

Sup. hoc magis late in tom. 7. tr. 1. Ref. 291.

RESOL. VII.

An Episcopus ex licentia Superiorum poſſit vi facultate huius Decreti cum Regularibus exemptis?

Et quid dicendum eſt, ſi facultas abſoluendi, aut diſpenſandi, que non eſt in immediato Religionis Prælati, eſſet in Provinciali, aut alio Superiore Religionis, an tunc Episcopus abſoluere non poſſet de conſenſu Superioris immediati, niſi accederet etiam conſenſus Provincialis aut Superioris?

Et ſi Prælati Religionis abſolutione, aut diſpenſatione indiſpenſabilem, an poſſit Episcopo ſe ſubiicere, ſi cui poteſt ſuos ſubditos? Ex part. 7. tr. 2. Ref. 6.

§. 1. Negatiue reſpondet Roſella, verb. Abſolutio 3. num. ult. Angelus, verſ. Excommuniatio 5. caſ. 1. num. 40. & verſ. Exemptio, num. 9. & Tabiena eodem verſ. quaſt. 6. num. 7. & Armilla num. 9. Rodriguez, in 99. Regular. tomo 2. quaſt. 63. art. 10. & tomo 1. quaſt. 36. artic. 5. Ledefina, in Summa tomo 2. tract. 1. cap. 6. poſt 20. conſ. diſc. 3. & alij penes ipſos. Probatur hæc opinio, quia in exemptione non ſolius exempti fauor eſt, ſed etiam Superioris, id eſt, Pontificis exemptis, per quam exemptos ſibi immediate ſubiicit; quare ſua intereſt conſeruare hanc immediatam ſubiſtitionem. Ergo in hoc euentu non habet locum regula textus in cap. ad Apoſtolicam & Regularibus, & l. In conſcribendo, C. de Episc. & Cler. vt valeat quis renunciare fauori pro ſe introducto: illa enim habet locum, quando pro ſe ſolo eſt introductus fauor. Et confirmatur, quia hoc exemptionis beneficium non eſt perſonale, ſed totius religionis. Non ergo priuati Prælati conſenſus ſufficit ad cedendum illi, & ſubiſtitionem Religioſum Episcopo. Quippe hac ratione decernitur, cap. ſi diligenti, de for. compet. non poſſe Clericum conſentire in Iudicem laicum: ibi: Cum non ſit beneficium hoc perſonale, cui renunciare valeat, ſed potius toti Collegio Eccleſiaſtico publicè ſit indulgum, cui priuatorum patetio derogare non poteſt. Deinde Episcopus per hoc Decretum nequit abſolutionis, aut diſpenſationis beneficio vt, niſi in ſubditos. Sed Prælati religionis nequit Religioſum exemptum per Pontificem ſubiicere Episcopo. Ergo. Et hæc ſententia eſt ſatis probabilis.

2. Sed contrariam non minùs probabilem eſſe exiſtimo. Et ratio eſt quia exemptio Religioſorum eſt potiffimum inducta in fauorem Religionis, vt eius Religioſi quietius Deo famulentur, & ne paſſim ab Ordinarijs perturbentur, vnde in iis, quæ quietem, & fauorem Religionis concernunt, non debent eſſe peioris conditionis, quam alij de eadem Diocèſi non exempti: Nec rationi conſonat, vt exemptionis priuilegium in hoc caſu contra eius finem operetur, impediens hanc ſubiſtitionem. Atque idè in his ita fauorabilibus cenſetur per epicheiam tota Religio conſentire. Et confirmatur ex cap. Lumineſo 18. quaſt. 2. vbi habetur Episcopum de conſenſu Abbatis poſſe exercere iuriſdictionem in Monafterio exempto. Tandem, quia Corduba in priuilegijs Mendicantium compendij, in ſuis additijs, verbo Abſolutio ordinaria quò ad fratres, §. 1. reſtatut diuerſa eſſe Pontificum priuilegia concedentia hanc ſubiſtitionem Episcopo de Superioris licentia faciendam, vt ab ipſo impetretur abſolutio. Quare quidquid ſit de iure, ſaltem Religioſi fruenteſ priuilegijs Mendicantium, poſſent virtute eorum priuilegijs licentia. Et idè tenet hanc ſententiam Auila, de Cenſ. parte 2. cap. 7. diſp. 1. dub. 6. Henriquez lib. 10. de Sacram. Ordinis, num. 2. & in Gloſſa litera H. Suarez de Pœnitentia, diſp. 30. ſell. 2. numer. 3. & de Cenſ. diſp. 41. ſell. 2. num. 12. Molina de iuſtit. tom. 4. diſp. 61. num. 4. Trullench. in Decal. tomo 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 6. & alij penes ipſos. Quæ quidem omnia extenduntur, vt idem liceat aliquando ex tarta Religionis licentia, vt ſi Prælati ſit impediens, quia eſt excommunicatus denuntiat, aut obiit, aut longè abeſt, nec eſt alius eius vices gerens. Immo & quandoque ſufficit præſente Prælati, nec impedito, vt quando ille iniuſte denegaret licentiam petitam Religioſo

Sup. hoc prælati non tom. 9. Ref. 37. & in alio §. ex Ref. eius annot. Sup. hoc lege doctrinâ præcedentis Ref. Sup. primo huius §. infra in tr. 5. Ref. 19 & 20. Sup. hoc magis late in tom. 7. tr. 1. Ref. 291. Religioſo

Religioso aedeundi Episcopum, in casu in quo ipse, nequit illum absolueret. Quoniam per epischejam non est censendum voluntatem summi Pontificis, & Religiosis esse, vt Episcopus in eo euentu non absoluat, & cogatur Religiosus vagari, & accedere ad Sedem Apostolicam, gratia abolitionis impetrandae. Ita Molina tom. 4. disp. 61. num. 5.

3. Limitanda tamen veniunt supradicta, si facultas absoluedi, aut dispensandi, quae non est in immediato Religiosis Praelato, esset in Provinciali, aut alio Superiore Religiosis tunc enim Episcopus absolueret non posset, de consensu Superioris immediati, nisi accederet etiam consensus illius Provincialis, aut Superioris: sed remittendus esset Religiosus ad illum, vt per seipsum absoluat, aut alteri ius vices committat. Quia cum in hoc casu pariter remedium intra Religionem, non est visum esse consentite, vt extra illam remedium quaeratur.

4. Vnde ex his omnibus sequitur, quod si praelatus Religiosis abolitione aut dispensatione indigeat, poterit Episcopo se subiciere, sicut poterit suos subditos; vt recte obseruat Trullench. vbi supra, & Henriquez lib. 7. de Indul. cap. 26. n. 2. & alij.

RESOL. VIII.

An Archiepiscopus, dum actu visitat, habeat potestatem concessam in hoc Decreto?
Et an extra tempus visitationis possit vti dicta facultate dispensandi, & absoluedi circa suos Episcopos suffraganeos?
Et an extra tempus visitationis possit Archiepiscopus vti hac facultate cum subditis suffraganeorum si malitiose suffraganeus differat abolitionem, vel si subditus appellauit ad Metropolitanum? Ex p. 7. tr. 2. Ref. 7.

1. Respondeo affirmatiue: dico igitur Archiepiscopus dum actu visitat Diocesim suffraganeorum, habere facultatem dispensandi, & absoluedi eorum subditos vigore huius Decreti Concilij. Et ita tenet Caspensis in curs. Theol. tom. 2. tract. 3. disp. 3. sect. 17. n. 119. Suarez tom. 4. disp. 3. sect. 2. n. 8. Sanchez in Summa, tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 6. & lib. 4. cap. 3. n. 13. & 14. Auila de Cens. parte 2. cap. 7. disp. 10. dub. 6. conclus. 1. Clauis Regia lib. 6. cap. 11. num. 73. Quibus adde nouissime Trullench. in Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. n. 4. Marchinum. de Sacram. Ordin. tract. 1. part. 9. disp. 1. n. 8. Valerius in differ. vtriusque fori. ver. Invisitatione 4. n. 1. Et ratio est, quia scilicet quo tempore Metropolitanus visitat Diocesim, censetur illa Diocesim tanquam suam quia dispensatio super irregularitate aliquando ita est, necessaria, si non ad recipiendam, saltem ad administranda Sacramenta, & ad celebrandum, sicut absolutio à censuris, ac proinde videtur comprehensa in capite vlt. de censibus in 6. dum conceditur Archiepiscopo visitantibus potestas audiendi subditorum suffraganeorum confessiones, & eos absoluedi.

2. Nota etiam non solum tempore visitationis, sed etiam extra posse Archiepiscopus vti dicta facultate dispensandi, & absoluedi circa suos Episcopos suffraganeos, sicut potest circa subditos suae propriae diocesis. Ita Sayrus vbi supra, Floronus de cas. & sequitur Bossius de lubileo sect. 1. cap. 10. n. 227. cui adde Sanctarellum tract. de Herefi, cap. 5. dub. 1. n. 4. Vnde non est audiendus P. Suarez tom. 2. de Tom. 111.

Rel. lib. 6. c. 15. n. 3. qui dubitat de dicta facultate Metropolitanus circa ipsos suffraganeos, vnde putat attendendam esse consuetudinem.

3. Nota etiam cum Castro Palao tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 7. quod extra tempus visitationis Archiepiscopi possunt vti hac facultate cum subditis suffraganeorum, si malitiose suffraganeus differat abolitionem, vel si subditus appellauit ad Metropolitanum.

RESOL. IX.

An Episcopus extra suam Diocesim possit vti hac facultate Concilij? Ex p. 7. tr. 2. Ref. 8.

§. 1. Negatiue respondet Castro Palao tom. 1. tract. 4. punct. 3. §. 1. n. 13. vbi sic ait: Mihi verò placet, referenda illa verba, in diocesi sua, ad Episcopos absoluedos, & ex illis limitanda esse, ita vt Episcopus extra propriam Diocesim existens non possit vti hac facultate sibi concessa, sed necessarium debere existere in sua Diocesi, vt illa vti possit. Sic docent Henriquez lib. 14. de Irregularit. cap. 20. n. 5. Manuel 2. tom. summ. c. 69. n. 1. sine. Barbosa alleg. 39. n. 7. fin. Moueoz, quia, vt dixi, illa verba, in Diocesi sua, non possunt ad subditos commode referri. Et ratio congruentiae efficacius in Praelatis, quam in subditis procedit; magis enim pax, & concordia inter Praelatos offendi potest, ex eo quod vtatur extra propriam Diocesim existens potestate absoluedi sibi concessa, quam ex eo quod existens in propria Diocesi subditum alibi existentem absoluat. Neque hoc est derogare iuri communi, & exercitio voluntariae iurisdictionis, quod vbi libet potest exerceri; sicut non est derogatio iuris communis, & facultatis absoluedi, quod absolutio solum pro foro conscientiae proficit. Quia cum, Episcopus in his referuatis nullam haberet potestatem, potuit Pontifex in concessione illius conditiones apponere absque iuris communis derogatione; quibus seruatis facultatem concedit, & illis omiſſis negat: vna autem ex conditionibus est, vt absolutio detur ab Episcopo existente in sua Diocesi: sicut est, vt solum pro foro interno, & conscientiae proficit. Quod si vrgeas, quare in facultate dispensandi haec conditiones expostulatae non sunt, bene tamen in facultate absoluedi, cum vtraque facultas extraiudicialiter exerceri possit secundum nostram sententiam? Respondeo praecipuam rationem esse voluntatem sic concedentis, finis vero huius voluntatis potuit esse, vt remedium, quod erat sufficiens delinquentibus occultis daretur, ipsique timerent delicta patrare, & publicare; videntes non posse eorum abolitionem ab Episcopis impetrare, nisi delicta occulta sint, & in foro interno, & existentibus Episcopis in Diocesi. Haec sententia est probabilis.

2. Sed contrariam non minus probabilem esse puto: Dico igitur posse Episcopum extra suam Diocesim existentem hac facultate vti. Quod docent Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. n. 3. sine, & tom. 5. disp. 41. sect. 2. n. 11. sine. Petrus de Ledesma 2. tomo Summae, tract. 1. c. 6. post. 20. concl. diffie. 1. Idque mihi persuadere primo. Quod per verba tam ambigua, & commode sanum sensum patientia, non est credendum Tridentinum voluisse ita arctare facultatem Episcopi, ac omnia corrigere, quae iurisdictionem voluntariam extra propriam Diocesim exerceri posse docent. Deinde, quia quando extra Diocesim fieri noluit, non verbis ita ambiguis, sed clarissimis explicuit, vt sess. 6. c. 5. de Refor. Nulli Episcopo liceat Pontificalia in alterius Diocesi exercere. Et sess. 23. c. 1. C c de

Sup. hoc supra in tr. 2. Refolur. 30. signanter in §. Nihilominus. & in tom. 2. tr. 6. Ref. 9. §. 1. tr. an episcopi, à vers. Secundo extra.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Hinc, & in Ref. 1. post seq. & in Ref. 12. signanter in fine §. Sed & melius, & magis late in tom. 9. tr. 7. Ref. 15. à §. 2. vsque in finem dictae Ref. & in Ref. 1. 6. per totam.

ANNAE
OMNIA
O. III. IV. V
E. III